

RESNICA

Uredništvo in uprav-
ništvo:
Ljubljana, Miklošičeva
cesta šte. 6, II. nad-
stropje.
Oglasi po dogovoru.

Izhaja vsako soboto.
Naročnina:
za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.
Posamezna šte. 20 h.

Stari Bog še živi!

Preizkušen pregovor.

Naš razpor.

Brezimnemu dopisniku v „Slo-
vencu“ dne 18. aprila t. l. v spominsko
knjigo.

Gospod Kedo!

Svojega dopisa niste podpisali. To je
dobro, ker Vas ne poznam in tedaj nisem
moten v stvarni polemiki po katerihbodi oseb-
nih okoliščinah.

To je pa žalibog edina hvala, ki Vam
jo morem nakloniti! Kajti Vaš članek je
bolan, nekaka pobesedljena histerija. Ne
zgražajte se nad nenavadno besedo; je po
svoje originalna kakor Vi, v kolikor se ka-
žete v tem članku.

Simptomi člankove bolezni: hiperner-
voznost, zmedenost pojmov, neresnica, ne-
moralnost in popolno pomanjkanje mo-
drosti.

Vaš članek vidi vzrok razpora v eni
sami osebi! Vse je sama osebnost. Simptom
histerije!

Opozarjam, da polemizujem samo s
člankom, ne pa z Vami, ki ste morebiti naj-
bolj zdrav človek v Evropi in trden posest-
nik svojega živčevja.

Osebnosti poln je Vaš članek, ki s hi-
sterično boleznostjo sovraži Šusteršiča. V
tem oziru je Vaš članek skoraj patološki,
ker stoji pod utiskom fiksne ideje; najmanj
pa skrajno otročji, podoben tistim pobalinom,
ki zadnje čase olupšavajo razne ljubljanske
hiše z napisi kakor: „Šusteršič dol!“ ali
„Hribar gor, Šusteršič dol!“ in podobno.
Pravica pa zahteva, da priznavam tej pisa-
nija veseli mladini neizmerno več logike in
političnega razuma kakor Vašemu članku.

Vaš članek je mojster v naivnosti. Za-
radi užaljenosti ene same osebe naj bi resni,
trezni, politično skušeni možje ubirali trnjevo
pot! Kako krivičen je Vaš članek v presoji
ljudi.

Res je, da najboljši možje v deželi ob-
sojajo vnebovpijočo krivico, ki se dela Šu-
steršiču na stare dni v plačilo za skoraj tri-
desetletno delo in zato, ker je ostal trden
in neupogljiv, zvest načelom, na katera
smo mi vsi prisegli. Res je, da ti možje
svoje vesti nočejo obremeniti s to krivico.
Res je, da zlasti duhovščina, ki oznanuje
vero ljubezni, resnice in večne pravičnosti,
ne more metati kamenje na moža, ki je
skozi tri desetletja stavil vso svojo osebnost
v službo naroda in sv. cerkve. Surovi ne-
hvaležnosti ne more pritrditi noben človek,
najmanj pa svečenstvo, ki mu je vera res
sveta. Pritrjevanje bi pa bilo, če bi stali tam,
koder nas hoče imeti Vaš članek.

Toda pravi vzroki so stvarni in brez
stvarnih vzrokov tak spor sploh ni mogoč.
In ti stvarni vzroki leže v načelih. Tega Vaš
članek ne ve, ker je — bolan. Sicer pa ve
cel svet. Mi vidimo v svobodomiselnosti naj-
večjo nevarnost za naš narod, mi vidimo,
da ta nevarnost ni bila nikdar večja kot
ravno sedaj. Mi menimo, da je v prvi vrsti
dolžnost svečenstva, zoperstaviti se temu
valovju, ki preti pogrezniti dušo našega
ljudstva. In ena sama človeška duša je več
vredna kakor cel svet. Tako smo se učili v
veronauku, tako se uči ljudstvo.

Vaš članek s suvereno nadutostjo iz-
javlja, da kulturnega boja ne bo. Vaš čla-
nek je slep! Sredi kulturnega boja smo, saj
že vidimo dejanja po trgih, mestih in vaseh.

Še nikdar ni cvetela surovost, podivjanost,
pijanost, nemoralnost, prostitucija — kakor
ravno sedaj. To je bil vedno začetek kul-
turnega boja. Tako se omajajo temelji in ko
so zadostno omajani in zrahljani, pride z
neizogibno gotovostjo generalni naskok —
formalni kulturni boj, obenem neposredno
zoper Cerkev, ki ga bo moral tudi Vaš
članek priznati, če bo ta trenutek doživel!

Vaš članek je drugega mnenja. Vaš čla-
nek meni, da sedaj svobodomiselci spoštu-
jejo duhovnike! Vašemu članku se vidi da
zahaja malo v družbo. Naj bi se vrnil med
svobodomislece, kadar so sami med seboj
— potem bi slišal, kako se norčujejo iz
visokih cerkvenih dostojanstvenikov, ki so
tako dobri, da privajajo vodo na svobodo-
miselne mline; kako se jim rogajo, ko pri-
tiskajo ob steno vse tiste može, katerih
edino so se naši svobodomiselniki bali. Vaš
članek bi lahko videl, kako si liberalci tre-
buhe držijo od samega smeha, ko se zgo-
varjajo pri dragi kapljici o teh veseljih po-
javih. Slišal in videl bi Vaš članek še veliko
več, česar pa ne popišem, ker nikakor nočem
prestopiti gotovih mej.

Vaš članek se je pa še celo pospel do
trditve, da je kulturni boj pri nas sploh delal
samo — Šusteršič, sicer ga sploh ni bilo.
Zopet patološka fiksna ideja! Kakor rdeča
nit se vleče skozi Vaš članek — Šusteršič.
Zdi se, da straši in vznemirja misel na Šu-
steršiča Vaš članek noč in dan; Šusteršič
je Vašemu članku — pošast. Pred to po-
šastjo zgublja Vaš članek zadnje ostanke
zdravega razuma. Vaš članek je bolan, hudo
bolan. — Vse je pozabil.

LISTEK.

Čudne zgodbe in dogodbe.

Piše Janez Obglavljen.

XIV.

Kako je Pankracij Mladin rekviriral po mlinih.

Komisarju za ljudsko prehrano Pankra-
ciju Mladinu ni šlo prav v glavo zakaj kljub
stroгим naredbam in natančnim ter dolgim
službenim navodilom prihaja od podrejenih
kontrolnih organov tako malo kazenskih na-
znanil in zakaj se po mlinih tako malo za-
pleni žita in moke.

Prepričati se je hotel sam, ali podrejeno
uradništvo izvršuje pravilno njegove krute
naredbe, kajti zaplemb je bilo le še vedno
premalo. Tih se je pripeljal na neko želez-
niško postajo na kmetih in se previdno med
plotovi in vrtnimi ograjami neopažen pritiho-
tapil do žandarmerijske postaje.

Obstal je pred vrati pisarniške sobe,
pokukal skozi ključavnico in potem prisluhnil.
Opazovalec bi se bil čudil njegovi spretnosti
v posnemanju velikega detektiva Šerloka
Holmes, katerega napete doživlja je Pan-
kracij najraje študiral.

V sobi je videl stati žandarja in mlin-
skega nadzornika ter nekega kmeta v bel-
kasto zaprašeni delovni obleki. Slišal je kako
je trdil žandar, da ga je mlinar — kajti to
je bil belozaprašeni mož — s hudobnim na-
klepom peljal v mlin skozi okno. Mlinar se
je izgovarjal, da je zgubil ključ do mlina ter,
da je ostala edino ta pot, ako se je hotelo
priti takoj v mlin, sicer pa, da si on kot
mlinar ne more misliti, zakaj naj ga žandar
priganja hoditi v mlin skozi okno pri kateri
priliki je revež spodrsnil in bi se bil gotovo
ubil, ker je zletel z glavo naprej, ako ga ne
bi bil žandar rešil s tem, da je v strahu, da
mu mlinar uide izpred oči, v izvrševanju
svoje službe korajžno zaupil: „Halt, če ne
bom streljal“. Mlinarja je po naključju rešil
iz dvojne smrtne nevarnosti velik lesen ka-
velj v katerega se mu je vjela hlačnica. Iz
te nove zagate sta mu pomagala žandar in
mlinski nadzornik, ki sta medtem srečno
prilezla skozi okno v mlin. — Zaupno po-
vemo, da se je mlinar dosti dolgo obotavljal
predno je začel plezati skozi okno in se je
potem še med oknom toliko časa motvilil,
da je Janezek odnesel vse prepovedano blago
pri skrivnih vratih iz mlina na varno v
čebelnjak. — Mlinški nadzornik in žandar
sta se jezila, ker v mlinu nista ničesar našla,

ob kar bi se bilo moglo spodtakniti uradno
oko in sta moža aretirala, da ga zaslišita na
žandarmerijski postaji.

Pankracij se je dane prilike razveselil
in hotel kmeta zaslišati osebno, obenem pa
iznenaditi oba čuvarja postave. Ko so se ti
še pripravili se je priplazil Pankracij neopa-
ženo v sobo, kajti mlinar je že itak preje
stal proti vratom obrnjen, oba uradna organa
pa sta se ravnokar ozrla proti oknu, skozi
katero sta zaslišala, da se kokoš jezi, ki je
ravnokar jajce znesla. Na to jajce sta namreč
ravno čakala, da ga zaplenita, ker kokoš je
bila kakor veste Polončina upornica.

„Vi ste mlinar“, je rekel Pankracij možu
in se bliskoma postavil predenj.

„Da gospod“, je odvrnil mlinar, „toda
buzaronska raca, kaj pa hočete vi od mene.
Kdo ste? Od kod ste se znašli?“

„To so gospod komisar za ljudsko pre-
hrano, to so preblagorodni gospod Pangracij
Mladin in zato vi neumni mlinar ne govorite
tako, ako nočete biti zaprti. Klanjam se gosp.
komisar. In ta gospod tu je naš novi mlinški
nadzornik. Jako strog mož.“

Pankracij je gledal iznenadeno trojico
kakor Napoleon.

„Kot moder človek, posebnih znanosti
sem Vas takoj spoznal kot zloglasnega mli-

„Cerkve po naših gričih in dolih so znamenje naše sužnosti!“ je pred veliko množico zbrano pod milim nebom klical voditelj slovenskega svobodomiselnstva v ljubljanski škofiji. To je bilo geslo, ki pove vse. V tem znamenju se je vršil boj, skrajna borba. Le nekaj arabesk iz bojne slike: „farški svinjaki“, „maziljeni lopovi“, „škof Tone“, „trapasti far“, „farška svinia“ itd. Nemogoče je ponoviti še mastnejše prislovice.

Šusteršič se je, kot edini katoliški akademik, vrgel z brezobzirno energijo zoper ta umazani naval. Drugi so šele sledili, ko so videli, da je obvladal valovje. Branil je in s svojim telesom kril duhovščino, osobito pa višjega pastirja.

Vaš članek ga pa danes zato graja. Vaš članek je bolan, hudo bolan. A mi nismo bolni. Mi smo zdravi. Mi nismo slepi, mi vidimo kar je. Vaš članek pa živi v samih domišljijah — fiksnih idejah in ne vidi, kar je. Življenje je pa močnejše nego domišljija in fantazije! Vaš članek se igra kot otrok z mehurčki iz milnice. Mehurčki so lepi, se svetijo v vseh barvah, zmerno se dvigajo v zrak, veselje jih je gledati — a žalost! ko so najlepši, počijo in zginejo v nič.

Mi vidimo stvari, kakoršne so. Zato pa tudi ne moremo biti tako surovi, nemoralni in krivični, da bi moža grajali in sramočili, ker je skozi tri desetletja zvesto in uspešno branil našo stvar. Tudi vaš članek bi tega ne storil, če bi te bil — bolan.

So pa poleg verske še druge sile važne stvarne točke, ki nas ločijo od Vašega članka. Vaš članek o njih molči, pa bi jih lahko vedel — če ne bi bil bolan. Zato ni podlage za polemiko.

Vaš članek živi v fiksnih ideji, da je Šusteršič razbil „Slovensko ljudsko stranko“ pa bi lahko vedel, kdo jo je podminiral in pogнал v zrak. To se pravi, lahko bi to vedel — če bi ne bil bolan.

Vaš članek vidi v Šusteršiču prevzetneža; a vaš članek je stokrat bolj ošaben in nadut kot je Šusteršič kdaj bil. Vaš članek se ima za nezmotljivega — bolzen!

Mi ustrajamo na svoji poti! Nekateri bolj mehki, so se udali terorizmu; zlonijeni so, pomilujemo jih, a ne mečemo kamenja nanje. Nas pa ne ukloni in ne zlomi noben terorizem. Edini terorizem, ki ga priznamo, je terorizem naše vesti. Tej sledimo, ker smo zdravi. Vaš članek je pa bolan!

Razdor med Slovenci na Kranjskem.

Pod tem naslovom je prinesel „Slovenec“ dne 18. aprila članek izpod peresa nekega g. duhovnika. G. dopisnik razdeli članek v tri dele, oziroma tri korake, ki delajo in širijo razdor.

Prvi korak, ki je dovedel do razdora je osebna užaljenost g. dež. glavarja. Ker se ta razdiralni korak z ustanovitvijo „Kmečke stranke“ ni posebno obnesel, je sledil temu koraku drugi, katerega karakterizirate posebno dve ideji: prva je katoliška vera v „kateri je naš narod močan“; druga ideja je majniška deklaracija t. j. združitev Slovanov na jugu pod žezlom lorensko-habsburške dinastije. Venčan je ta korak z izjavo udanosti in pokorščine do višje cerkvene oblasti, posebej še do svojega duhovnega nadpastirja. — Tretji korak: utrjevanje razdora s tem, da se bo osnovala „Katoliško slov. zveza“ in izdajal nov dnevnik.

Ob koncu omenja g. dopisnik da je s „Slovencem“ popolnoma zadovoljen, češ, da piše odkar se je izgubil g. Štefe in odkar se je s pomočjo škofovo osvobodil vpliva g. deželnega glavarja, konsekvntno, odkrito, vladno, uglajeno in po katoliških načelih; v njem ni več surovosti, neotesanosti in zavijanj raznih ne ljubih dogodkov.

Javno sramoto imenuje g. dopisnik podpisane in njih objavo in se mu zdi čudno, da prečudno, da je podpisanih šest ob. frančiškanov in da so podpisali resolucije šestanka 8. aprila štirje profesorji v zavodu sv. Stanislava, ki so se zato pregrešili zoper svoje varavne dolžnosti.

Dovolite g. urednik, da odgovorim v Vašem listu vsaj kratko na zgoraj navedena izvajanja.

Ako misli g. dopisnik v „Slovencu“, da je bila osebna užaljenost g. deželnega glavarja prvi korak k razdoru, se silno moti. Seme razdora tako brezno tepe organizacije stare S. L. S. je bilo zasejano med njene pristaje že pred leti. Nikdar ne smemo in ne bomo pozabili, kar nas je po deželi, kako se je zoper g. deželnega glavarja od osebe do osebe tajno in zaupno rovalo, kako so se mu že nekaj let sem predhacivali vsi močnejši gretji. Kadar sem vprašal dolžne gospode, naj mi navedejo z dokazi podprta dejstva, so navadno odgovorili: „Se ni prišel čas, da bi izdali svoje karte, a bila

bo ura, ko boste vse izvedeli.“ Čakal sem leto in leta, tedaj bo bila tista ura, ki nam bo pomirila vest in upravičila javne nastope zoper staro vodstvo. Čakal sem zastoj, razun, če izvzamem tisto poslanico, katero sem dobil od gg. tovarišev, ki so drugačnega prepričanja kakor jaz, ki mi pa nikakor ne more pomiriti duše, ker so dokazi za človeka, ki je nraoslovje proučil, prepovršni in ne drže. In sedaj, po preteku več let slišim še vedno isti odgovor: „Prišel bo čas, ko boste vse izvedeli.“ Mislim, da je tista ura že davno bila in da vsakdo po vsej pravici zahteva, naj se mu dejstva in dokazi za osebno užaljenost g. deželnega glavarja predlože, kateri je, kakor znano, že pred dvema leti ponudil Prevzvišenemu svoj odstop, kar pa ni bilo sprejeto. Torej ne osebna užaljenost ampak način delovanja od nasprotnne strani je bil prvi korak k razdoru stranke.

Prva ideja v drugem koraku razdora je po mnenju g. dopisnika vera, ki se zlorablja v strankine namene. Pred vsem bodi povedano, da niti oddaleč ne pride nobenemu na misel, da bi glede vere tudi najmanjšo senco metal na voditelje in pristaje nove S. L. S. Pač pa nikakor ne moremo odobravati pretvorbje gesla našega naroda: „vse za vero, dom, cesarja“ v gesto: „Vse za vero, dom, demokracijo“, kar je eden izmed voditeljev sedanje S. L. S. jasno izrekel. Ine in kraj sta na razpolago! — Dalje ne smemo in ne moremo prezeti, kako nasprotniki katoliškega svetovnega naziranja dosledno delajo na to, da bi je spodrinili in nadomestili s svojim napredno-demokracijskim naziranjem, kar se po domače pravi z brezverstvom. Kdor se hoče o tem prepričati, naj pride med ljudstvo na deželo in videl bo, kaj se skrivno godi pod pretvezo, da se dela za novo S. L. S. in v sporazumu z njenim vodstvom. Popolnoma umevne so tedaj n. sede četrte razločnice: „To naziranj ima najzanesljivejšo oporo v takozvani novi ljudski stranki“, kar jo izrablja v svoje namene razdira deset — in desetletno delo katoličanov in ni ga človeka, da bi se temu upri, ter prepričal tako početje z vseni sredstvi. Zato po vsej pravici zavračam očitek g. dopisnika: „Na shodu torej 8. aprila so pomlajeno S. L. S. in vse njene voditelje obdolžili, da so izdali sv. vero in so pozivali vse slovensko ljudstvo v boj zoper to nevarnost.“ Vse te grozne obdolžitve zadržajo tudi ljubljanskega škofa, ki stoji v prvih

narja, kajti povsod, po celi obleki se vas drži moka. To je kaznjivo. Ali ne veste, da se mora tudi moko oddati, kar je kdo ima več kot nu, po postavah gre?“

Mlinar se je hotel opravičevati, žandar in mlinarski nadzornik sta ravno kar odprla usta.

„Tiho“, je zagodel Pankracij. Bandal Vi mlinar ste imeli v mlinu prepovedano blago. Ko sta hotela pri vas izvršiti moja organa preiskavo, ste nalašč zgubili kjuč od mlina!“

Mlinar in organa, vsi so ostrmeli in pozabili zapreti usta. Toliče učenosti niso pričakovali.

Pankracij pa je nadaljeval: „Moji organi so morali priti v vaš mlin, a druge poti ni bilo tja kakor skozi okno“. Organa sta še bolj ostrmela, mlinarju pa so se usta zaprla, kajti pogruntal je, da jih je moral Pankracij prej pred vrati poslušati.

„Vi ste morali skozi okno naprej in ste hoteli uiti in bi tudi ušli, da ni žandar zapovedal vstaviti se in, ker tega niste hoteli še isti hip ubogati, vas je v pravični jezi prijel lesen kavelj v steni za hlače.“

„Na glavo bi bil pal v mlin, ako...“ Žandar ni imel časa izgovoriti, kajti preko mlinarjevega lica je švignil hudomušen po-

smeh ter je dejal: „On je pal na glavo.“

Pankracij: „Kdo je pal?“

Žandar: „On bi, mlinar bi...“

Mlinar: Ne o b i, on je pal. Žandar je pal Na glavo je pal.“

Pankracij: „Zakaj je žanda na glavo pal, ha?“

Mlinar: „Zato, ker ima glavo, da ranjo pada. Misli je pri meni kaj dobiti. Rekvirirati je prišel. Pa takoj s tako silo! Misli je, da bo res kaj dobil. Popeljal sem oba gospoda v mlin, pa nisem jaz na glavo pal, ampak žandar, ker ni nič dobil. Vse kote je pretaknil pa ni drugega našel kot 2 litra izpidene kaše v kateri so imeli miši gnezdo. Je tudi dišala čisto po mišjih odpadkih. Pa sem mu rekel naj vzame, pa kar v torbo naj dene. A ni hotel. Nevem kako, nevem zakaj. Ste že morda gospod Plankacij tako postavo ven dali, da se také kaše, ki je za miši neobhodno potrebna ne sme zapleniti, četudi bi jo našli v mlinu. Pa saj ni bilo za mišo. Samo 2 litra slabe mere jo je bilo z mišjimi odpadki in mladimi miškami vred. Da samo toliko je bilo vsega skupaj.“

Pankracij je uvidel, da mlinar nima kaše v glavi mesto možgan, a slutil je, da je ima pač doma po shrambah dovolj in zato je mlinarju ukazal naj še njega pelje v mlin,

da se sam prepriča. Odšla sta sama, kajti Pankracij se ni bal. Saj je vojak junak, oproščen za nedoločen čas.

Preiskava v mlinu ni dognala ničesar. Pankracij je hotel že pobit oditi, a tu mu je pomogla njegova detektivska umetnost. Kot velik sladkosnedež je krenil proti čebelnjaku in si je mislil, če mlinar ne bo dal medu, bom pa rekviriral. Ne bo treba plačati.

Joj grozal! V čebelnjaku je bilo mnogo z moko napoljenih žakljev. Pankracij se je vstopil široko in je na tihem sam sebi častital zaradi mastnega lova. A čudno, mlinar se ni nič ustrašil, predrzno je zijal gospodu komisarju v obraz.

Pankracij: „A, kaj pa to? Kdo bo pa zdaj na glavo pal?“

Mlinar: „A, to, tile žakelčki, polni fine, posebno fine, bele moke? Ja tako. Kdo bo pa zdaj na glavo pal? Vi boste na glavo pal gospod komisar, preblagorodni gospod Plankacij Mladin.“

Pankracij: „Ta nesramnost! Zaplenjeno je vse! Vas bomo pa obesili!“

Mlinar: „Toda gospod.“

Pankracij: „Nič gospod!“

Mlinar: „Torej nič gospod. Slišiš ti Plankacius, poglej tale žakelc tukaj, vidiš

vrstah S. L. S. Na shodu so torej zoper škofa klicali ljudstvo v boj in sklenili ta boj organizirati. Mogoče je le slučaj, da naprednjaki prav z istimi besedami hujskajo ljudstvo zoper duhovnike po deželi. Ta obsodba stoji v kričečem nasprotju z osmo resolucijo, kjer se izreka popolna udanost in pokorščina v vseh verskih zadevah našemu duhovnemu nadpastirju. Mislim, da so možje, ki so te besede podpisali, prav tako dobri katoličani, kakor g. dopisnik, ki jih obsoja kot „grdo hinavstvo!“ — Ako se pa na shodih narodno-napredne stranke ne napada več vera, je to v sedanjih političnih razmerah popolnoma umevno in slabi politiki bi bili voditelji te stranke, če ne bi tako ravnali. Kaj nam bo prihodnost prinesla, bomo videli, a nikar ne prezrimo članka „Slovenskega Naroda“ ponatisnjene v „Resnici“ iz dne 12. jan. 1918. str. 2. Da so se krščanske dolžnosti vsled časopisja, ki je stalo pod vplivom g. glavarja, opuščale, je nekoliko smela trditev. Nočem tajiti, da se je tu in tam kdo nad pisavo „Slovenca“ spodtaknil, a da bi bil to pisavo vodil g. dež. glavar in s tem zakrivil, ako ne naravnost, pa vsaj nenaravnost, zanemarjanje verskih dolžnosti tako mlačnih kristjanov, taka trditev je — pregorostasna. Po mojem mnenju bi boljše storili, ako bi se mi duhovniki sami na tiho vprašali, kaj smo v tem oziru zakrivali. Torej vere ne nameravamo braniti ne „zoper škofa in njemu vdane duhovnike in lajike,“ ampak zoper nevarnost, ki ji resnično preti.

In majniška deklaracija? Seveda, najboljšo sredstvo komu vzeti čast in spoštovanje pred narodom, je danes trditev, da se dotični ne strinja z majniško deklaracijo. V tem oziru je glede g. dež. glavarja vsaka beseda odveč. Opozorim le na njegovo delovanje v deklaracijah in drž. zboru za trializem. Da smo pa mi duhovniki podpisali to deklaracijo je bila naša dolžnost in že zadnji čas, ker se nam je vedno in od vseh strani predbacivalo, da se ž njo ne strinjamo. — O veleizdajnikih pa na shoda 8. aprila sploh nihče ni govoril, ampak povdarilo se je izrecno, da ne smatra nihče ne g. načelnika ugoslovanskega kluba, ne katerega drugega voditelja sedanje S. L. S. za veleizdajalce, ampak da jim priznamo najboljše patriotske namene v njihovem delovanju. Če se pa bodisi ustmeno, bodisi pismeno potvarja deklaracija doma in v inozemstvu in se temu vstavljamo, ali mogoče za to nimamo pravice?!

To je moka za pogačo. V temle je moka za žemljice, v temle za kifelce, v temle tudi nekaj finega, tukajle je nekaj ješprenja za posle, tukajle malo kaše za staro mater, v temle zavitku je mast, katero mi je prinesel župan.

Pankracij: „Zaplenjeno vse!“

Mlinar: „Počakaj no, Plankacij, da vse povem, potem stori kar hočeš. Sedaj je toliko gospodarjev, da ne vem, koga naj ubogam. Vse te reči so mi dali gospod glavar in sem jim hotel jutri peljati v mesto. Nekaj bodo menda pa še pri aprovizaciji dobili, to jim boš menda pa ti skomandiral. Sedaj naredi kakor hočeš, meni je vseeno, samo ona 2 litra mišjega gnezda mi pusti, to te pa res prosim.“

Pankracij je nežno zarežal potem pa po detektivski zgini iz čebelnjaka. Od daleč je mlinar samo še čul neko renčanje.

Prihodnjič bomo slišali še kaj več o modrem službovanju, detektivskih in drugih dobrih lastnostih komisarja Pankracija Mladina.

Razširjajte „Resnico“!

Zakaj se ne bi smeli združiti v „Kato-liški slovenski zvezi“, mi je neumevno. Program stoji na strogo verskem, narodnem in patriotskem stališču. Kaj takega pač nihče ne more obsojati! Poleg tega pa imam trdno upanje, da se bomo zopet v edinstvu znašli, kakor hitro se bo boj polegel in se bodo razpaljene strasti pomirile. — Nov dnevnik je potreben, ker nam je v vse liste zaprta pot, in ne moremo drugače na javne napade javno braniti sebe in zagovarjati svojega mišljenja. Ko se bodo razmere spremenile, bo dnevnik sam ob sebi prenehal.

Kako vljudno piše „Slovenec“ se bo g. dopisnik prepričal, ako prebere članek „Rešilne pasove“ iz dne 17. aprila in nebroj drugih člankov istega dnevnika.

K sklepu omenja članek med podpisanimi še posebej oo. frančiškane in gg. profesorje v zavodu sv. Stanislava. Čudno! Upam, da mi podpisani oo. frančiškani ne bodo zamerili, ako g. dopisnika v njih imenu vprašam: „Kako to, da hvali isti „Slovenec“ in „Jugoslovan“ oo. frančiškane v Bosni, ki so podpisali deklaracijo v nasprotju s svojim duhovnim nadpastirjem in napade naše frančiškane, ker so podpisali isto deklaracijo kakor naš prevzvišeni g. knezoškof?“ — Kakšne naravne dolžnosti pa da imajo gg. profesorji iz St. Vida, mislim, da vedo prav dobro gospodje sami in jih ni treba v političnem listu še posebej na to opozarjati.

Dovolj za danes. G. urednik, ako bo treba, se še nadalje priporočam za kotichek v Vašem listu.

Duhovnik z dežele.

Težki dnevi.

Dunaj, 22. aprila.

Težki časi so prišli. Naše bedne razmere v ljudski prehrani so dosegle do tiste točke, ki smo se je ves čas bali. Videli smo, kako se z vsakim dnem bliža tisti trenotek, ko bo prišlo do skrajnosti. Sedaj je tisti trenotek prišel.

Te dni je zboroval na Dunaju svet za prehrano. Navzoče zastopnike kmetijskih organizacij je poklical ministrski predsednik Seidler k sebi in jim je povedal, da žive mesta le še od dne do dne iz rok v usta in da danes ne ve vlada, kaj bi dala ljudstvu jesti. Dovoz iz Rumunije je prenehal, iz Ukrajine ni tačas še mogoče pripeljati skoro ničesar, torej ne preostane drugega, da se seže po zadnjem, kar je še pri našem kmetu dobiti in da se mu vzame lastni živež. Ministrski predsednik je prosil zastopnike kmetijstva, naj vplivajo na ljudstvo, da bo preneslo to težko preizkušnjo s pravim umevanjem za naš težki položaj.

To je bilo v soboto dopoldne. Popoldne je v svetu za prehrano naznanil predsednik Paul, da vlada namerava izdati tako naredbo. Zastopniki kmetijstva so burno ugovarjali, da se pravi to kmetijstvo naravnost ubiti. Namesto da bi se gledalo, da se pridelovanje povzdigne, se bo s takim postopanjem onemogočilo. Polja ne bodo obdelana, ako ne bodo dobili hrane oni, ki jih naj obdelujejo.

V nedeljo je pa že naredba izšla.

V ponedeljek so pri poljedelskem ministru zbrani zastopniki vseh deželnih odborov in kmetijskih družb podali skupen slovesen protest proti takemu postopanju s poljedelskim prebivalstvom.

* * *

Kaj pravi vladna naredba?

Naredba vsega ministrstva pravi, da je vlada pooblaščenca tiste množine žita in moke, ki so potrebne za zagotovitev ljudske prehrane v okviru brezpogojne nujnosti tudi tedaj pridelovalcem vzeti, če so vsled tega

prikrajšani tisti deleži, ki so se po dosedanjih predpisih imeli kmetom prepustiti.

Dalje pravi vlada, da imajo poljedelci to samo posoditi, ker jim namerava vlada te množine povrniti, ko prične dobivati dovoz iz Ukrajine.

Ker se s tem zasežejo tiste količine, ki bi jih kmet imel porabiti za svojo lastno prehrano in za prehrano svojih delavcev, ker se mu torej naloži žrtev na lastni prehrani, zato mu hoče vlada olajšati to žrtev, s tem, da pribije na c no pri stotu pšenice in rži 15 K, pri ječmenu 13 K in pri koruzi 12 K.

Moka se vsled tega ne podraži. Razliko bo država plačala.

* * *

Naredba ne govori o gotovih množinah, ampak samo o potrebi. A kolika bo ta potreba?

Iz razprave pri ministrskem predsedniku vit. Seidlerju je posneti, da se namerava rekvirirati pri kmetih kvota samoporabnikova od dobe 1. julija do 15. avgusta, to je za šest tednov. O tej množini se sodi, da bo zadostovala za 4 tedensko potrebo ostalega prebivalstva, ki ga je preskrbeti.

Poljedelsko ljudstvo bodi šest tednov brez kruha, da ostali žive 4 tedne.

Položaj je res skrajno resen. Po nekaterih mestih so bili že težki nemiri vsled lakote prebivalstva, o katerih se ni poročalo. Kaj donese prvi maj, bomo videli. Vsekako je tem ljudskim slojem vlada prišla nasproti do skrajnosti.

Kako bo pa moglo kmečko prebivalstvo prenesti to novo in najhujšo vseh rekvizicij, je drugo vprašanje. Če tudi kmet sam sebi od ust pritrga in strada, a delavci ne marajo stradati pri delu. Lačen kosec, lačna ženjica pri delu odpove.

Vlada sicer pravi, da hoče izvesti to hudo postopanje proti kmetu z vso mogočo prizanesljivostjo, a kako bo izgledalo to pri resničnem odjemanju živil, si lahko mislimo.

Vsled tega so na Dunaju zbrani zastopniki dežel in kmetijskih organizacij, izjavili, da kakor uvidijo skrajno potrebo, ne morejo prevzeti nobene odgovornosti za bodočnost. Prišli smo v položaj, v katerem je v največji nevarnosti kmetijsko pridelovanje sploh.

Novi dnevnik.

Prva številka „Novic“ še ni izšla, pa že je predmet strastnih in nizkih napadov. „Slov. Narod“ štuli — vlado vmes, in smatralist kot „vladni“, četudi ga še bral ni, ker ga še ni. — Trdi tudi, da ima novi list „dosti denarja“ — pa ni doslej poslal še nobenega nadzornika gledat v „Novično“ — blagajno. — „Manjka samo naročnikov“ pravi — in tu ima zopet prav. — Naročnikov „Novice“ res nimajo — ker jih še ni. „Slovenec“ pravi da se ne bo nobena poštena hiša pomazala z novim listom. To ima pa prav. Nobena poštena hiša se ne bo pomazala z „Novicami“ — ravno nasprotno, v čast ji bo, če bo imela pošten, resnicoljuben in dober katoliški dnevnik namesto — „Slovenca“!

Poziv našim somišljenikom!

Nabirajte naročnike za „Novice“ in darujte kar morete v „Katoliški tiskovni sklad“!

Vse na naslov: „Zadružna tiskarna“ v Ljubljani.

Naročnina za „Novice“ je ravno ista kot za „Slovenca“.

„Novice“ se bodo tiskale le v tolikih izvodih, kolikor bo naročenih!

Naša sredstva nikakor ne dopuščajo, da bi list pošiljali brezplačno. Delati hočemo

samo na solidni podlagi, od nikogar odvisni!

„Novice“ bodo javnost točno in hitro informovale o vseh svetovnih in domačih dogodkih. Tudi zabavnega berila ne bo manjkalo. Že nam je zasiguran lep podlistek.

Ponovno pozivljamo: Nabirajte naslove naročnikov in darujte kar morete v „Kat. tisk. sklad!“ Vse pošiljajte na naslov „Zadružna tiskarna“.

Pomislite nad vse nujno potrebo neodvisnega katol. slovenskega dnevnika in upoštevajte, da je tako podjetje, dandanes še bolj kot kdaj, mogoče le z žrtvami vseh, ki spoznavajo to potrebo.

Papir in ves drugi material je silno drag, poskočil je v ceni podobno kot — usnje.

Začenjamo z novega, brez kapitala! Lahkomišljenost bi bila, če bi trosili list brezplačno. Tedaj: Vsi somišljeniki skupaj! Konsorcij „Novic“.

Ljubljanski župan pri našem strelskem polku.

Ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar je bil te dni na mestu za bojno črto, kjer je izročil našemu vrlemu strelskemu polku št. 2. srebrni rog, ki ga je daroval občinski svet ljubljanski.

Ob tej slovesni priliki je imel ljubljanski župan govor, ki se odlikuje tako po obliki kakor po gorečem avstrijskem patriotizmu. Dr. Tavčar je vredno reprezentiral slovensko prestolico, belo Ljubljano in ves njegov govor podpišemo od prve do zadnje besedice. Zlasti pa povdarek, da grabežljivemu Lahu ne damo niti trohice naše zemlje.

To nam pa daje povod, da apeliramo na dr. Ivana Tavčarja, kot predsednika „Narodne tiskarne“. Opozarjamo ga, da tam izhajajoči listi niso našli doslej niti besedice graje radi početja dr. Trumbiča in sodrugov. — Približno ob istem času ko je bil dr. Tavčar za našo bojno črto, se je podal dr. Trumbič za laško bojno črto v glavni stan laškega vrhovnega poveljnika generala Diaza. — Pozneje pa je v Rimu spletkaril z laško vlado, kako razbiti Avstrijo in deliti naše zemlje med Srbijo in Italijo!

Ker je dr. Tavčar v „Narodni tiskarni“ najmerodajnejša oseba, ga naprošamo za odločilno posredovanje, da v „Narodni tiskarni“ izhajajoče časopisje vendar enkrat z vso jasnostjo in odločnostjo nastopi zoper brezvestne dezertacije, ki v sovražnih deželah spletkarijo zoper našo domovino in hujskajo vse narode sveta, zlasti pa Lahe, zoper naše vojake in našo domovino!

Jugoslovansko vprašanje.

Izdana Koroška.

Vladni načrt za premembo ustave izhaja s stališča, da se mora jugoslovansko vprašanje rešiti za vsako kronovino posebej potom takozvanih narodnih okrožij, ki naj obsegajo sklenjena narodna ozemlja ter dajejo prebivalstvu teh ozemelj gotove navidezne avtonomne pravice.

Pri določitvi teh narodnih okrožij se naslanja vladni načrt na rezultate ljudskega štetja iz l. 1910., ki so vsled nezaslišnega pritiska vladnega aparata, ki je takrat sistematično decimiral slovensko prebivalstvo, zlasti na Koroškem, Štajerskem in v Istri, za nas silno neugoden.

Po tem osnutku bi izgubili Koroško! Osnutek, ki ga je vlada predložila nemško-nacionalnim politikom, se postavlja namreč na stališče, da Koroška sploh ni več slo-

venska dežela, da tam ni slovenskega narodnega ozemlja, temveč da so tam naseljene med nemško večino le slovenske manjšine, katerim naj se zasigurajo gotove „manjšinske pravice“.

To je udarec Slovincem v obraz. Tako se pravično ne reže pravica! Kdo pa je sestavil tak načrt. Ali ne intimus dr. Korošca minister dr. Žolger? Spominjamo se, da so gotovi visoki vladni in vojaški krogi že začetkoma vojske pripovedovali, kako bi bilo stališče slovenskih strank glede Koroške. Neki gospod, ki se je radi tega takrat mudil v Ljubljani in ki tega v svojih „spomi ih“ gotovo ne bo prezrl, je izpraševal nekega starina o tem, kako stališče bi zavzeli naši voditelji glede Koroške. Zavzemal se je za to, da bodi Koroška ločena in je trdil, da mu je na to pristal nekdo, ki ga mladini sedaj zelo slave. Drugemu slovenskemu politiku, ki tudi še živi, je dotični slavljene mladinec glede Koroške rekel: „Žrtve morajo biti.“ Koroški Slovenci se seve nasedajo na liberalne laži, da jih je dr. Šusteršič pri volilni reformi izdal, taka dejstva pa prezro. Mi stojimo na stališču, katerega je izvedel takrat tudi tisti gospod, ki je prišel po informacije na Dunaj. Koroška se od ostale Slovenije ne sme ločiti, to bi tudi ne pomenjalo resnične narodnostne ureditve in narodnostnega miru, ker bi med ločenimi brati vedno silnejša postajala nezadovoljnost in bi bila to le snov za kaka nova iredentska stremeljenja. Cel naš narod se mora združiti — to je edina pot za mir na jugu, edina prava avstrijska korist!

„Slovenski Narod“ o veleizdajalcih.

V „Sl. Narodu“ št. 90 piše dr. Kukovec o početju dr. Trumbiča in njegovih drugov: „Samo ob sebi se razume, da bi bilo treba predložiti narodu dokaze in jamstva, da hočejo merodajni činitelji v okviru države jugoslovansko vprašanje rešiti v sporazumu z narodom boljše nego hoče n. pr. dr. Trumbič. Dokler to ni mogoče, kako pridemo do obsojanja izven države delujočih činiteljev, zlasti če ne poznamo njih načrtov... Naše ljudstvo bi svoje poslance s shodov nagnalo, če bi jih pitali s psovanjem ameriških Slovencev, ki o naši bodočnosti sklepajo... dokler se ljudstvu ne dajo točna pojasnila, da je tozadevno delovanje napačno in nes pametno... jim torej nismo opravičeni nauke dajati, kako naj delujejo za Jugoslovanstvo.“

Tako glasilo ljubljanskega župana. Tisti, katere zagovarja tu „Slov. Narod“ so jasno in odločno rekli, da si predstavljajo rešitev jugoslovanskega vprašanja izven Avstrije, sklenili so resolucije za razbitje Avstrije. In ta pot naj bi bila srečna za naš narod? „Sl. Narod“ daje s tako nezaslišano pisavo samo orožje v roke našim narodnim nasprotnikom. Ali nam bo krona zaupala, če tudi glasilo ljubljanskega župana piše na tak vse obsodbe vreden način?

Ali našim liberalcem ne zadošča, da so Trumbič, Gregorin, Gustinčič, Vohšnjak itd. zapustili domovino, ko je bila v nevarnosti, da so prelomili prisego cesarju, se v tujini javno družijo s sovražniki Avstrije in sklepajo kako naj se razbije? Tako početje je treba obsoditi ne pa zagovarjati.

Sedaj nam je tudi jasno, da na protestnem shodu pol. društva „Eдинosti“ niti z besedico graje niso omenili tistih, ki so z izdajalskimi nameni pobegnili iz Avstrije, pač pa so psovali in obsojali dr. Šusteršiča, in vse, ki so z njim, ker imamo toliko poguma, da si upamo javno obsoditi početje raznih Trumbičev.

Priznavajo, da so se oddajili od deklaracije z dne 30. maja.

„Hrvatska Država“ napada „Hrvatski Dnevnik“, češ, da ni z njo, ker je bila pri-

siljena deklaracijo z dne 30. maja proglasiti za minimum jugoslovanskih zahtev in ker je v svojih zahtevah s svojimi somišljeniki šla dalje. Napada „Hrvatski Dnevnik“, češ, je proti sedanjim zahtevam“. — Ta korak „dalje“ se je izvršil z znano zagrebško deklaracijo in pri tem koraku „dalje“ in „sedanjih zahtevah“ je sodeloval tudi urednik „Slovenec“.

„Hrvatski Dnevnik“ izjavlja, da je dunajska deklaracija z dne 30. maja tako blizu programa z leta 1894, da bi se ob malo dobri volji dal doseči sporazum med njenimi pristaši in pravaši.

„Glas Slovenaca, Hrvata i Srba“, ki je ravno tako zagrebško deklaracijo priobčil na čelu lista, kakor ljubljanski „Jugoslovan“ priobčuje članek „Dr. Šusteršič proti zagrebški deklaraciji“. Ta list je vsaj toliko pošten, da zagrebške deklaracije ne taji, kakor jo je poskušal utajiti dr. Izidor Cankar, ki jo je podpisal skupno z načelnikom „Jugoslovanskega kluba“. „Glas Slovenaca, Hrvata i Srba“ pravi: „Mi vemo kaj hočemo in dr. Šusteršič tudi. Zato komentar ni potreben.“

Slovenska duhovščina na Koroškem

je podpisala deklaracijo z dne 30. maja in tako tolmačila željo koroških Slovencev po združitvi. Ta izjava je ob enem protest proti nameri, da bi Koroško ločili od domovine.

Kaka harmonija?

Iz Ženeve javljajo, da je italijan. ministrski predsednik Orlando sprejel deputacijo Jugoslovanov. V razgovoru je naglašal, da je med italijanskimi in jugoslovanskimi aspiracijami harmonija.

Bilo bi prav, da bi se nekoliko jasnejše izjavil, da bi vedeli koliko naše zemlje je Trumbič, da reši sebe, prodal Italijanom.

„Jugoslovanski“ dnevniki

rasejo kot gobe. V Splitu prične izhajati dnevnik „Nova doba“, ki bo zastopal zagrebško deklaracijo.

Politični pregled.

Bivši minister Trnka

ni bil odstavljen kot generalni inženir. Tozadevna vest dunajsk. lista je bila napačna.

3,450.000 ujetnikov

so zajele osrednje velesile do 1. marca t. l.

Irci proti vojni dolžnosti.

Odpor proti vojni dolžnosti je na Irskem splošen. Tudi duhovščina agitira, da narod ne pristane na zahtevo Angležev. Po celi Irski je izbruhnil generalni štrajk.

Socialni demokratje za militarizem.

V imenu ruske vlade boljševikov je izdal Trocki oklic, v katerem pravi, da mora vsak državljani biti vojak, da z orožjem v roki brani domovino. Tudi Lenin je za to, da se skoro zopet oživi rusko armado. Boljševiki so odprli vse častniške šole, da izobrazijo častnike.

Japonska

je izjavila, da je njena akcija v Sibiriji z izkrcanjem čet v Vladivostoku končana.

Kako je na bojiščih.

Angleži in Francozi baje pripravljajo splošno umikanje, da tako dajo generalisimu Fochu možnost gibanja za protiofenzivo.

Nemci silno obstreljujejo še intaktno angleško bojno črto pri Arrasu. Na desnem krilu bojišča pri Somi se pripravljajo nova strategična podjetja.

General Foch je zapovedal, naj Ypern izpraznijo. Nemške čete nimajo niti dan hoda do Yperna, ki je nevzdržljiv.

Proti višinam na Flandrskem se pomikajo novo mnogoštevilne nemške čete. „Daily Telegraph“ se boji novih velikih nemških napadov na Flandrskem. Italijanski listi pišejo, da Nemci napenjajo vse sile, da bi angleško armado, ki je sedaj na bojišču uničili prej, predno pridejo nova angleška večja ojačenja. Indija je Angležem „obljubila“ še 5 do 10 milijonov vojakov. „Corriere della Sera“ pravi, da bo flanderska bitka odločila usodo svetovne vojske. Novi nemški nevidni plin ima vedno večji uspeh. Nemški listi poročajo, da prihajajo v Belgijo tudi številne avstrijske čete. Nemci imajo še številne rezerve, katerih še niso porabili.

Nemci so vzeli severnovzhodno od Beuleula višino Vleugehoch in so s tem pridobili važno postojanko za hrbtno angleških pozicij pri Kemelu.

Iz Berolina poročajo, da je angleška armada v splošni zmešnjavi. Ž njo da se godi nekaj sličnega kot se je godilo z rusko armado. Angleška „Sunday Times“ pravi, da za angleško armado ni nobene rešitve. „Daily Mail“ se boji, da Nemci angleško armado popolnoma ne obkolijo. „Züricher Post“ piše, da je angleška armada že odločilno poražena. Reorganizacija angleške armade je sedaj nemogoča. Tudi ojačenja prihajajo prepozno in so še preslabotna. Drugi švicarski listi pišejo, da je angleška armada sedaj na tako ozkem prostoru, da je v nevarnosti, da bo vržena v morje. „Times“ pišejo: Sedaj se prične velikanska bitka za kanal, ki bo trajala celo poletje.

Angleži so poizkušali s pomočjo svoje vojne mornarice izkrcati vojaštvo pri Ostende in Zeebrüge, pa so bili krvavo odbiti. Izgubili so pet malih križaric, več razdiralcev in torpednih čolnov.

V sedanji nemški ofenzivi, ki traja nekaj nad en mesec, so Angleži izgubili vse kar so pridobili v polletni bitki pri Sommi, svoj uspeh pri Cambraiju, poleg tega pa še dve tretjini prostora ki so ga pridobili v šestnajstih bitkah.

Padel je junak prvak nemških letalcev ritmojster baron Richthofen v zračnem boju. Richthofen je sestrelil 80 sovražnih letalcev. Premagal ga sovražnik ni, defekt v motorju je bil vzrok njegove smrti.

V Italiji so razširjene govorice, da bo Angleška podala mirovno ponudko, da reši angleške čete obkoljenja. Druge vesti trčijo, da so med Francosko in Angleško taka nesoglasja, da na Angleškem že računajo s tem, da bodeta Angleška in Amerika sami nadaljevali vojsko.

Wilson bo v senatu naznanil pogoje pod katerimi bi Amerika bila pripravljena vstopiti v mirovna pogajanja. Neka vest pravi, da Wilson namerava priti v Evropo obiskat ameriške čete.

Na Ruskem se baje pripravlja nov preobrat. Ljudstvo zapušča boljše vike in se pridružuje anarhistom. Baje se pripravlja nova revolucija.

Na macedonskem bojišču se množe znamenja, da pride ondi skoro do večjih bojev.

Nemčiji je vojno napovedala Guatamala.

Dnevne vesti.

Nedostojni napadi v „Slovencu“. Minoli teden je prinesel „Slovenec“ dopis, v katerem pravi, da je postala njegova pisava dostojna, „odkar je g. Štefe izginil.“ Vprašamo pa, ali je bilo to dostojno, da je „Slovenec“ brez povoda napadel novega ravnatelja tukajšnje ljubljanske realke gosp. Cora, češ da je nastopil svojo službo z vojaškim „Ich befehle!“ Ravnatelj Cora je vojak, ki je zvesto služil svojemu gospodarju v soških bitkah ter gledal smrti v oči, ko so gospodje v „Slovenčevem“ uredništvu

sedeli varno v zaledju. Štiri leta je služil vojake in je kot c. in kr. stotnik stopil iz vojne službe, ko je bil poklican na mesto ravnatelja. Umevno je, da nasproti podivjanosti, ki je vladala na ljubljanski realki, ni mogel drugače nastopiti, kakor z vojaškim „Ich befehle!“ Ali naj ravnatelj podivjano dijaštvo lepo prosi, da se podvrče redu? Še njegov vojaški ukaz je imel komaj vspeh. Da bo svet vedel kakšne ljudi napada „Slovenec“, naj povemo, da je ravnatelj Cora v realki uvedel molitev pred poukom in po pouku ter odredil, da dobe vse šolske sobe sv. razpelo. Tega ni bilo nikdar, odkar ljubljanska realka obstoji. V zahvalo za to, ga katoliški list „Slovenec“ napada!

Zagovorniki unijatstva. V mladinskih vrstah se vedno bolj razširja navdušenje za unijatstvo. „V jugoslovanski državi bodi tudi cerkev slovanska!“ To je deviza mladinov. Tudi nas bo veselilo, če bo katoliška cerkev pri nas uvedla slovensko bogoslužje. Vprašamo le, zakaj naj bo to bogoslužje ravno unijatsko! Zakaj odstopiti od našega rimskega obreda k unijatskemu? Gospodje mladini natančno vedo, da je unijatski obred silno, silno podoben pravoslavnemu, da unijatstvo ne pozna celibata, proti kateremu se bore češki zavezniki našega jugoslovanskega kluba, zato njihovo navdušenje za novi obred. Mi pa pravimo, da ne rabimo unijatstva kot prehod k pravoslavju, nego da hočemo, naj ostane pri nas stari, med ljudstvom ukoreninjeni, čisti in pristni rimski obred! Uvede naj se le slovensko bogoslužje po rimskem obredu, kakor ga ima hrvaško Primorje in del Istre.

„Slovenski Narod“ za škofovo avtoriteto. Še tega je manjkalo, da nadpastirsko avtoriteto — branijo svobodomisleci — jo pa „kršijo“ najboljši katoliški možje, kar jih je v škofiji! Tako daleč je svet srečno zmešan. — Če kaj, kaže to čudni položaj, v kateri so spravili nekteri okoli prelata Kalana Cerkev v naši škofiji. Škofova avtoriteta kot bič v rokah protikatoliškega „Slovenskega Naroda“ zoper verne katoličane — to je satira, ki slika položaj ostreje, kot bi ga mogla vsa zgovornost tega sveta. — „Slov. Narod“ pa ne brani škofove avtoritete v verskih zadevah — temveč brani jo v političnih stvareh. In spomnil se je na to avtoriteto ravno sedaj, ko najboljši možje v deželi nočejo delati politike, ki je voda na liberalne mline. Škofova avtoriteta bi bila tedaj liberalcem le v toliko všeč, v kolikor naj bi jim pomagala na vrh. Liberalna predrznost raste. Preje so nadpastirsko avtoriteto blatili („Brošure“, „Vodiška Johanca“ itd.) — zdaj se ji pa pod prozorno krinko spoštovanja rogajo. — In gospodje okoli prelata Kalana se vesele — kako so se liberalci „poboljšali“.

„Slovenec“ glasilo dr. Korošca. Nekateri listi priobčujejo po „Slovencu“ poročilo o premembi ustave in pravijo, da je „Slovenec“ glasilo dr. Korošca. Katoliško tisk. društvo svojih članov seve ni prašalo, ako sme dr. Korošec na tak način razpolagati z listom, za katerega se ravno dr. Korošec ni nikdar nič trudil.

„Resnica“ v ljubljanskem občinskem svetu. Kdor se jezi na „Resnico“ napravi vedno neumnost. Najzvestejši čitatelj „Resnice“ je gosp. ljubljanski župan. Zato se nismo čudili, da se je bavil z našim listom v javni občinski seji. Hvaležni smo mu, da je prečital našo beležko „Zakaj je bil liberalni hod v Kranju prepovedan“, nerazumljivo nam pa je, zakaj je očital radi tega, ker je „Resnica“ povedala čisto resnico, gg. dež. glavarju in monsignorju dr. Lampetu netaktnost. Gosp. župan je vendar sam izrekel željo, naj bi bil shod v Kranju prepoved in. Izvšila se je le njegova želja, vse drugo kar ie o „prepovedani shodih“ na-

pisal v „Narodu“, ni bilo res. Njegovega veselja pri trnovskem instalacijskem obedu mu pa prav gotovo nismo hoteli greniti. Privoščimo mu ga prav odkritosrčno in mu želimo še večkrat tak vsestranski užitek. Če je tudi v občinskem svetu prav po krivici psovkarstvo dolžil g. glavarja in monsignora dr. Lampeta, da sta spustila nanj svojega časnikarskega kodra. Prav po nepotrebnem se je torej gosp. župan jezil nad „Resnico“. Kot njegovi prijatelji, ki ga vedno pohvalimo, kadar kaj pametnega stori, mu pa moremo svetovati, naj ne posnema Ivana Hribarja in naj se ne krega s županskega prestola radi časnikarskih notic. Zelo žalostno je namreč videti dr. Tavčarja komičnega, kadar bi bil rad resen. Nič mu pa ne pristojajo dajati nauke o dostojnosti njemu, ki je napadel n. pr. na kamniškem shodu osebe, ki mu prav ničesar niso storile in jih je psoval s „Samsonovimi lisicami, katere je treba preganjati“. Kdor je zmožen takih surovosti, ne sme zameriti, če se kdo v zahvalo nedolžno pošali z njim. Vsaka jeza pa vpliva na pamet in razsodnost in tako je bilo v zadnji seji občinskega sveta tudi z dr. Tavčarjem. Ko se je dr. Tavčar raztogotil nad „Resnico“, pričel je tožiti, da hodijo ženske k njemu na magistrat demonstrirati ker manjka živeža. Nepremišljeno je župan izjavil, da tega na magistratu ne trpi, „ženske da naj gredo raje demonstrirati na cesto, da jih bodo slišali tisti, ki jim to mar gre.“ Veliko večjo grajo zasluži gosp. župan za to izjavo, kakor pa mi za nedolžno notico o njegovi trnovski zabavi. Kar je zadnji čas gosp. župan pametnega storil, je s to izjavo zelo pokvaril. Takega poziva bi pač noben župan ne smel izdati in ga doslej razun dr. Tavčarja še noben ni podal. Od razsodnosti ljubljanskega prebivalstva je pričakovati, da ne sledi pozivu gosp. župana, ker pri počestnih demonstracijah se cestni kamen še nikdar ni izpremenil v kruh. Raje naj g. župan nekoliko potrpi, ako mu kaka radi pomanjkanja razburjena družinska mati kaj neljubega pove! Ker se je g. župan po zgoraj omenjenih izjavah v „Resnici“ in počestnih demonstracijah odpeljal na 14dnevni dopust, mu želimo, da se v svežem zraku okrepi in pomiri. Ko bo pomirjen prišel nazaj v Ljubljano in se mirno ozrl na zadnjo občinsko sejo, nam bo pritrtil: „Kdor se jezi na „Resnico“, napravi vedno neumnost!“

Čudno! V uradnem listu „Laibacher Zeitung“ smo dne 20. aprila brali naslednje obvestilo: Združene konference sv. Vincencija in sv. Elizabete se zbero jutri zjutraj ob 8 uri v cerkvi Srca Jezusovega k skupnemu sv. obhajilu. Podpisani so bili na tem pozivu: Dr. Jožef Gruđen, predsednik Vincencijeve družbe, Andrej Kalan, prvi podpredsednik Vinc. družbe, Franja dr. Tavčarjeva, prednica ženske dobrodelne organizacije. — Zalibog tega poziva nismo čitali ne v „Sl. Narodu“, pa tudi ne v „Slovencu“. Zaradi tega nismo čudili, da se gospa županja te pobožnosti ni udeležila.

Napad na dr. Janeza Bleiweisa. V Jugoslovani je dr. Lenart grdo napadel ranjkega „očeta“ Slovencev dr. Jan. Bleiweisa, češ, da njegova realna politika Slovincem ni ničesar koristila in da jim je le „duše žrl“. Dr. Lenartovi „uspehi“ za Slovence so odslej obstajali le v tem, v kolikor je dobil brezplačnih obedov po Poljskem in v Marijanišču — zato njegovo blatenje spomina Janeza Bleiweisa ne more doseči.

V znamenju narodne sloge. „Dan“ iz Splita prinaša v svoji zadnji številki naslednjo vest: „Matica Slovenska“: Ovih su dana strigle dvije knjige, koje izdava Slovenska Matica. Za danas moramo konstatirati, kao žalosnu činjenicu, da su ove dvije publikacije potekle iz pera najizrazitijeg muškog i ženskog predstavnika socijalističke i frama-

sunske struje kod Slovena: Etbin Kristana i Zofke Kveder-Demetrovič. Ove su prve dvije knjige, koje je Slovenska Matica publicirala poslje progonstva i novog ustroja. Lep početak! — K tej notici ni treba komentara.

Sv. Nepomuka hočejo odstaviti. Češko „Pravo Lidu“ predlaga, naj bi 16. maj ne bi bil več praznik Janeza Nepomuka, na mestu tega naj bodeta narodna praznika dneva češke deklaracije 1. in 30. maj.

Nadžkof dr. Stadler je popolnoma okreval. Ko je po dolgih mesecih bolezni se v spremstvu škofa dr. Sariča zopet sprehajal po Zagrebu je zaslužnega hrvaškega domoljuba meščanstvo z veseljem pozdravljalo. Letos bo slavil nadškof dr. Stadler 50 letnico svojega mašništva. Hrvatje se pripravljajo, da ta dogodek slovesno proslave.

Slovesna otvoritev novega železnškega mostu nad Sočo pri Solkanu bo 5. maja. Ta dan bo prvokrat zopet vozil brzovlak turske železnice v Trst.

Kmečka založba. Pri c. kr. deželni kot trgovski sodnji v Ljubljani se je izvršil vpis firme: Kmečka založba v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo, v zadržni register. Zadruga se opira na združna pravila z dne 12. svečana 1918, ima svoj sedež v Ljubljani in namen pospeševati gospodarske koristi združnikov s skupnim izdajanjem in zalaganjem časopisov, političnih, strokovnih in leposlovnih, knjig, muzikalij, umetnin, zlasti onih izvodov združnikov samih in razpečevanjem istih, kakor tudi izvrševanjem knjigotrske ter grafiško-artistiške obrti. Načelstvo obstoji iz 5 odbornikov, katere izvoli občni zbor za tri leta. Načelstvo voli iz svoje srede predsednika in podpredsednika. Tačasni udje načelstva so: Anton Belec, župan in posestnik, Št. Vid nad Ljubljano; Karol Dermastia, ravnatelj in deželni poslanec, Ljubljana; Miha Dimnik, posestnik in deželni poslanec, Jarše ob Savi; Valentin Remškar, posestnik, Brezovica pri Ljubljani; Jože Erjavc, posestnik in župan, Draga pri Višnji gori.

Za Katoliški tiskovni sklad so darovali: deželni odbornik monsignor dr. Evgen Lampe 1000 K, neimenovan iz Postojne 10 K, č. g. Janez Mikš, župnik v Trsteniku 100 K, neimenovan iz Novega mesta 100 K.

Občinski zastop Ribno v Boh. Bell je v svoji seji dne 21. aprila 1918 soglasno sklenil na predlog g. župana Ivan Burja, da popolnoma odobrava in kot en mož soglašajo z jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917, ki zahteva združenje vseh v habsburški monarhiji živečih Jugoslovancev v lastno od vsakega drugorodnega gospodstva prosto državo v okviru mogočne Avstrije pod žezlom naše prejasne katoliške habsburško-lorenške dinastije. Enako izreka neomajno zvestobo in udanost našemu presv. vladarju in najiskrenejo zahvalo za Njegova miroljubna stremjenja.

Iz ruskega ujetništva je prišel prvi obč. svetovalec iz Višnje gore Fran Koricki od 17. cesarjevičevega polka. Šel je k vojakom 27. julija 1914, bil ujet 16. oktobra 1914 in poslan v Sibirijo, kjer je poleti dolg dan 21 ur, pozimi pa noč dolga 21 ur, mraza pa 50 stopinj. Ker je mizarski mojster se mu je malo boljše godilo, kot drugim, a je vendar veliko pretrpel. Sedaj bi si rad svoje gospodarstvo uredil in bil doma pri svoji 74 let stari materi, pa ga kliče vojaška oblast čez en mesec nazaj. — Iz ruskega ujetništva je pobegnil in se po dolgem trpljenju srečno vrnil v Ljubljano učitelj gosp. Jeretina.

Letošnja razstava na Dunaju. Tudi letos bodo imeli na Dunaju veliko razstavo v Pratu. To pot bo razstava raznih nadomestil.

V Ljubljano se je vrnil stavbni podjetnik Pontello. Predno so naši vojaki pridrli

v Benečijo se je Lahom skril in se pokazal šele ko so vkorakali naši. Želeti bi bilo, da sedaj nadaljuje dela v strugi Ljubljane.

Tatvine na železnicah se vedno bolj množe. Na progi iz postaje Zalog do Ljubljane so ruski vojni ujetniki ukradli 13 žakljev moke. Dva žaklja so dobili. — Te dni je nek vlak, v katerem bi morala biti živila, pa privozil v Zalog prazen. — Te dni so prijeli v Ljubljani neko ženo, ki je nesla velik žakelj. V žaklju je bila mast. — Te dni je bilo na železnici ukradenega mnogo usnja, ki je bil pravilno zaprt in imel nedotaknjene varnostne zatvore. Tatovi so prežagali deske na dnu vagona in prišli tako v nostranjost.

Slepar v častniški obleki. Po Ljubljani in nekaterih drugih mestih je nad eno leto hodil okolu neki stotnik, ki je kazal vedno takozvano odprto povelje. Tudi v Ljubljani je osleparil nekega dekleta. Po raznih bolnicah je dobil mnogo predujmov. Sleparja so prijeli na Reki. Piše se baje Viljem Vido Novak.

Slovensko katol. deklaracijo

so še podpisali: Jak. Plut, župan v Semiču, Josip Ravnikar, cestni okrajni načelnik v Radečah pri Zidanem mostu, Jožef Anžič, eksposit, Sv. Jošt nad Kranjem, Ivan Opeka, župnik v Šmartnem v Sp. Tuhinju, Ivan Baloh, vikar, Zagorje na Krasu, Kazimir Kosobud, župnik v Črnomlju, Ignacij Žust, župnik v Ajdovcu, Gregor Cerar, kaplan v Črnomlju, Janko Šiška, župnik v Senčurju pri Kranju, Janez Mikš, župnik v Trsteniku, Janez Štrukelj, župnik v Zgornjem Tuhinju.

„NOVICE.“

Trafike in druge prodajalne, ki žele prodajati novi dnevnik, naj se oglasijo pravočasno na naslov Zadržne tiskarne v Ljubljani. Rabat zelo ugoden.

Gospodarske vesti.

Smrtni udarec za prehrano kmeta. Najnovejši „uspeh“ Jugoslov. kluba. Drž. zakonik razglasa naredbo celotnega ministerstva, ki vlado pooblašča, da rekvirira pri kmetovalcih žito in moko tudi v slučaju, če rekvizicija zadene take zaloge, ki so se po dosedanjih predpisih morale kmetu pustiti. Naredba tudi milostno določa, da se bodo z ozirom na to, ker se bodo zasegale zaloge ki so namenjene za kritje lastne potreščine, kmetovalcem plačala „višja cena“. Ta „višja cena“ znaša pri pšenici in rži 15 K, za ječmen 13 K in za koruzo 12 K — za meterski stoč. Tedaj 15 vin., 13 v in 12 v od kilograma imenuje vlada „odškodnino“ za to, ker bo kmet moral oddati zaloge, ki jih sam neobhodno potrebuje. Z drugimi besedami 12 do 15 K odškodnine bo dobil kmet — za lakoto! In sedaj se bodo vrgli „mladinski“ žitni komisarji na našega kmeta in mu bodo pobrali zadnje žito in zadnjo moko. To je uspeh lažljudske politike raznih šarlatanov, ki danes vodijo poliko namesto skušenih politikov, kateri so se potisnili v kot. Kar se pa nekterih jugoslovanskih poslancev tiče, nasitijo ljudstvu prazne fraze, je omamljajo s slikami zračnih gradov, je hujskajo zoper vse kar je dobro in pametno — zamenjajo pa glavno dolžnost, varovati ljudstvo pred popolnim propadom. Širokoustni programi, debela samohvala in kozolci — to je delo nekterih poslancev „Jugoslovanskega kluba“, za katero dobivajo iz državne blagajne vsak mesec točno vsak po 1000 K (tisoč kron); na

drugi strani pa se sedaj vzame zadnji kos kruha. Za ta kos kruha bo dobil kmet — par vinarjev odškodnine. Pa še nekaj bo dobil, to je sigurno — eno ali dve papirnate interpelacije junaških Jugoslovancev v državnem zboru. To je žalostni „uspeh“ narodne nepremišljene in brezplodne politike, ki se danes šopirijo mej nami! Kam plovemo? Koliko časa se bo ljudstvo dalo še slepariti po tiskanem papirju iz „Naroda“ in „Katoliške“ tiskarne? V imenu kmečkega ljudstva naše dežele protestujemo najostreje zoper to vladno naredbo in pozivljamo vse poklicane kroge, da z vso odločnostjo preprečijo pretečo katastrofo!

Rekvizicije lastnih kmečkih zalog na deželi. Deželni odbor kranjski je ostro protestiral zoper to odredbo na merodajnem mestu. Opozoril je na težaven položaj dežele kranjske, ki je popolnoma izčrpana, da je kranjski kmet moral toliko dati, da nima še za svoje potrebščine in da se je bati najhujše katastrofe ako ostane pri odrejeni rekviziciji. Deželni odbor je svoj protest brzojavno odposlal takoj, ko se je zaznalo o nameravanih rekvizicijah. Ta takojšnji korak dež. odbora ima, kakor se čuje, že uspeh.

Kako bo letos s senom? V odseku sveta za prehrano, ki se ima baviti s senom in s krmili, je predložila vlada načrt silno stroge naredbe, ki zaseže vse seno in ga podvrže državnemu gospodarstvu. Dr. Lampe je stavil predlog: ker je verjetno, da bo letošnja košnja dobra, torej obilica sena, ker so vsled miru z Rusijo postale proste velike množine v Galiciji, ker stoji naša jugozapadna armada v Italiji in je število konj in goveje živine od lanskega leta silno padlo, zato naj deželna mesta za krmila dobavijo samo vojaško potrebo, ki znaša k večjemu eno desetino rednega pridelka, in ta se naj enakomerno razdeli na vse dežele. Vse ostalo seno za civilno potrebo pa bodi prosto in se naj z njim prosto kupčuje. Temu predlogu so nasprotovali socialni demokratje, ki so stavili predlog, da se naj državno gospodarstvo ietos tudi pri senu še bolj poostri. Štajerski poslanec baron Panc je hotel posredovati, da se naj poleg vojaške tudi potreba mestnih občin in industrialnih podjetij dobavi potom rekvizicije po deželnih mestih, ostalo bodi prosto. Do kompromisa ni prišlo, ker je v imenu socialnih demokratov izjavil posl. Muhič, da oni obstoje iz načelnih razlogov na gospodarstvu central, dr. Lampe je pa v imenu kmetov izjavil, da hočemo iz gospodarstva central v n in da ga ne pustimo nikjer, koder ni zanj skrajne potrebe, kakor n. pr. pri senu letos, je prišlo do glasovanja. Dr. Lampetov predlog je dobil večino v odseku. Socialni demokratje zahtevajo, da se mora še enkrat glasovati v celem zboru. Centrala za krmila sklicuje sedaj posvet, ki se naj bavi s tem vprašanjem. Vlada bo v kratkem izdala naredbo o senu.

Iz okraja Velike Lašče. V št. 14 Resnice se je bralo, kako je slavni aprovizijski odbor v Velikih Laščah, pravično razdelil karte za meso, in sicer za trg Velike Lašče 294 kg., za ves drugi okraj 7 občin pa 30 kg. mesa na mesec. Na dan 20. aprila t. l., ko je bila dobava za živino, se je pa slavni tržki zaupnik še bolj pravičnega izkazal, da je namesto 64 glav živine dobavil kar 66 glav in te vse v tukajšnji okolici, trg Vel. Lašče je pa popolnoma prezrl — „pardon“ ni popolnoma prezrl, pač je eno kravo, ki se je odzela nekemu beguncu, naklonil nemu tržanu.

Na naslov ljubljanske podružnice žitnoprometnega zavoda. Po vseh kronovinah se smatra za umestno in pravično, da tudi splošnost in še posebno kmetje pridelovalci izvejo v poročilih koliko žita, sočivja,

krompirja itd. je žitnoprometni zavod v gotovih časih spravil skupaj in kaj se s temi kmečkimi pridelki zgodi. V to objavljajo vsi žitni zavodi v časopisju na vsakih 10 dni posebna poročila in tako dajo javnosti priliko prepričati se o delovanju takih zavodov. Samo ljubljanska podružnica žitnoprometnega zavoda „ne da od sebe nobene fige, četudi sestavlja in vodi si velike knjige“. Menimo, da smo tudi kranjski producenti upravičeni vedeti, kaj se godi z blagom, ki se nam odvzema, kaj je z dovozi moke, o katerih se toliko govori, pa nazadnje le nič ni in dobijo nepridelovalci na deželi res tako malo moke, da ni vredno hoditi penjo dostiokrat po več ur daleč. Po četrtilogramu moke na mesec je zelo veliko in malo nepridelovalcev je tako srečnih. Navadno dobijo to množino na dva, štiri ali celo šest mescev. Živi ne morejo v zemljo in zato jim moramo dajati mi. Nihče ne pride na delo, ako mu ne dam popočne hrane in mu njegovega zaslužka ne izplačam v moki in krompirju... (Kar se tiče aprovizacije glede krompirja na deželi je sploh nemogoče govoriti). Žitni prometni zavod pa nam pri odmeri našega živeža nikdar v račun ne jemlje nestalnih delavcev in moramo torej to kar damo tem revežem, odtrgati od svojih ust. Iz teh razlogov upravičeno zahtevamo, da ta zavod na vsakih 10 dni poda časopisju poročilo koliko se je v tem času nabralo tega in onega, kam se je to dalo in kako porabilo, koliko se je moke in podobnega v deželo uvozilo, kako je s semenjem itd. Iz teh poročil bomo videli, ako dežela tudi res dobi one množine obljubljenih živil od drugod, ki ji gredo in ako gospoda pri tem zavodu tudi skrbi zato, da centralni zavod na Dunaju svoje obljube in obveze izpolnjuje ali ne, ako se zavod in deželna vlada pobrigata, da se vse tako točno izvrši kakor rekvizicije pri kmetih. Dolej o kranjskem žitnoprometnem zavodu in njegovem delovanju razven o izvrševanju rekvizicij ne vemo ničesar in zato naj še pač nihče ne čudi, če njegovemu poslovanju ne zaupamo. Tudi mi zahtevamo, da nam ta zavod odpre svoje magazine in nam razkaže svoje zaloge, kakor moramo mi to storiti na poziv vsakega brijča, da si pravzaprav ne vemo odkje so se vzele zakonske podlage za tako globoko poseganje v naše svoboščine.

Kmetijski pouk uveden v elementarne šole. Kje? Pri nas gotovo ne. V Avstriji še nismo, tako daleč. To se je zgodilo na Ogrskem. Ogrski naučni minister grof Apponyt je izdal tozadevne odredbe, po katerih se uvede obvezni kmetijski pouk v elementarnih šolah in obenem je tudi poskrbljeno, da so povsod za praktičen pouk na razpolago tudi primerna gospodarstva.

Vlada in vojne centrale. Čudno je slišati, da se kaka vlada podrejena vojna centrala odredbam vlade upre. In vendar je tako. Ogr. agrarna korespondenca javlja, da je centrala za konoplje ovrгла ukaz kmetijskega ministerstva, da se ima konoplje plačevati po 38 kron. Centrala in tovarne se temu niso pokorili in so kmetom plačevali konoplje le po 23 kron kakor je bilo prej in navadi. — Pa bi kdo rekel, da je kaj takega seveda mogoče samo na Ogrskem. Tudi pri nas so podobni slučaji. Centrala za čreslovino oziroma za strojila ali centrala za usnje in kože ali kakor se že imenuje je tudi samovoljno znižala ceno za smrekovo čreslo ozir. lubje, ker je ponudnikom v več slučajih ponudila komaj polovico oblastveno dovoljene cene. Velike množine suhega lubja so se zato porabile doma ali pa se prodale za — kurjavo. Tako se pri nas s pomočjo blagodejnih central res vsako reč kolikor najbolj mogoče gospodarsko izrabijo?

Nad stotisoč vagonov krompirja izginilo. Pomanjkanje krompirja je utemeljil

novi predsednik urada za ljudsko prehrano Pauli s tem, da se je državi oddalo mesto 20 milijonov meterskih stotov le samo 9¹/₂ milijona meterskih stotov krompirja. Kam je tedaj krompir izginil? menda ga ljudstvo ni v nahrbtnikih toliko znosilo v mesta. Primanjkljaj je menda le na papirju. Velikopotezna in silno draga lanska statistika je menda le nekoliko preveč visoko cenila pridelki. Pomota ni majhna. Več kot za polovico. To ni kar tako. Meni ni vseeno kako si cenim zaloge, ni vse eno, ako bom z istimi mogel živeti samo pol leta mesto celo leto. Ta tako natančna statistika je lansko leto stala 35 milijonov kron. Na njej se najbolj jasno kažejo sadovi starih grehov. Prej ko je bil čas za to in ko je bilo dovolj sposobnih ljudi na razpolago ni država nikoli imela denarja za izdelavo dobre statistike o kmetijskem pridelovanju, sedaj je denarja dovolj, ali uspehov nobenih. Menda se pravi urad za ljudsko prehrano tudi letos na tako mašenje in mečkanje, ki bo še bolj zapleteno kot lansko leto in po katerem mašenju bo v prihodnje najbrže še več kmetijskih pridelkov na enak način — izginilo.

Nakup in oddaja plemenske živine. Deželni predsednik je na podlagi min. naredb z dne 27. avgusta 1917, drž. zakona št. 267 pooblastil „Deželno mesto“ za vnovčenje živine, da sme nakupovati plemensko živino pri onih živinorejcih, ki jo imajo razmeroma preveliko število in ki niso oddali nič ali pa premalo klavne živine. K sicer veljavni ceni je dovoljen pribitek glede na plemensko vrednost do 25%. Nakupljene plemenske živali bo oddajalo omenjeno mesto takim živinorejcem, ki so že oddali veliko klavne živine in imajo za svoje gospodarstvo sedaj sploh premalo živine. Mesto bo plemensko živino v smislu ukaza oddajalo po lastni nakupni ceni. Če kak živinorejec ne odda plemenskih živali, ki jih je zahteval komisijonar „Deželnega mesta“ za vnovčenje živine, jih pa mora ob prvem prigonu prignati na prevzemališče kjer zastopnik okrajnega glavarstva razsodi, povzastišbi župana, komisijonarja in eventualno tudi drugih oseh ali mora lastnik zahtevane živali oddati ali ne. Ako se razsodi, da je dolžan oddati, tedaj se smatra dotične živali kot prisilnim potom odvzete.

Višje cene za klavno goved. V sled ukaza tozadevnih ministrstev bo odslej plačevalo „Deželno mesto“ za vnovčenje živine klavno goved po 1 krono pri kilogramu žive teže več kakor je bilo doslej veljavno za posamezne kategorije. Odslej veljajo cene po kakovosti za 1 kg žive teže za vole po K 4.50, 4.— in 3.50; za krave po K 4.10, 3.70 in 3.30; za telice in bike po K 4.30, 4.— in 3.40; za koščeno živino po K 2.80. Za kalo se sme odbiti do 5% od žive teže, ako je živina nakrmljena in napojena.

Oprostitev 18—24 letnih Domobransko ministrstvo je odredilo, da se bodo izdajale oprostitev v kmetijske namene tudi onim vojaškim obvezancem, ki so rojeni v letih 1894—1900 četudi so že odmrli pod orožje. Prošnje je vlagati kakor običajno pri županstvih.

Kaj se je pred vojsko imenovalo „druginja“. Leta 1910 je bilo v Avstriji mogočno gibanje radi „druginje“. S trdnimi (fiksni) dohodki nameščeni sloji (uradniki, uslužbenci delavci) so se takrat obračali do pristojnih faktorjev (vlade, deželnega zbora in državnih zborov ter do svojih delodajalcev) ter tožili o preteči nevarnosti, „da v gospodarskem oziru tako propadajo, da si leta in leta ne bodo mogli več opomoči, če jim v „skrajni sili“ ne priskočijo na pomoč delodajalci.“ — Govorili in pisali so o „obupnem“ položaju. V sledečem navajamo nekatere številk, iz kojih se najbolj sprevidi, kaj je veljalo l. 1910 za „skrajno silo“ ki je

povzročila „obup“ — v primeri z l. 1918. To, kar se je l. 1910 imenovalo „druginja“, je bila za današnje čase upravljajna cenjenost!

Ljubljanske cene leta 1910	l. 1918
moka za peko 1 kg . K — 40	K 1.18—18
krompir —06	„ —30—60
fižol —40	„ —06—10
kislo zelje —14	„ 1.30
svinjska mast 2.10	„ 30—40
goveje meso 1.32	„ 6—8
jajca komad —06	„ —70—1
mleko liter —16	„ 1.—
olje kg 1.36	„ 47.—
kis liter —20	„ 1.60
sladkor kg —96	„ 1.64
kava (resnična) kg 2.40	„ 80—120
drva m ³ 12.—	„ 32—60
premog kvintal 3.—	„ 4.80-5.50
sukn., blag. sred. m 10.—	„ 120.—
platno meter 2.—	„ 40.—
kotena —60	„ 30.—
čevlji par 13.—	„ 80—120

Pri tem treba pripomniti, da se je leta 1910 za navedene cene vse res dobilo v najboljši kakovosti. In danes? Sedaj šele svet ve, kaj je resnična druginja! —

Velika elektrarna v Žihpoljah. Pri Žihpoljah v Rožni dolini na Koroškem nameravajo napraviti veliko elektrarno. V ta namen se je že ustanovila zadruga, kateri je na čelu grof Thurn-Valsassina, posestnik fužin v Guštanju. V ta namen nameravajo Dravo pri Vrbi vpeljati v Vrbsko jezero in potem skozi Sotesko nazaj v Rožno dolino, da dobe potrebnii padec.

Prometni inspektorat južne železnice je iz Ljubljane prestavljen nazaj v Trst.

Osmo nemško vojno posojilo je imelo velik uspeh. Podpisanih je 14.550 milijonov mark, kar presega prejšnja vojna posojila.

Cene za les. V svetovni zgodovini ni zaznamovati slučajja tako visokih svetovnih lesnih cen kakor ravno sedaj. Na svetovnoznanih lesnih trgih v Meiningenu, v Monakovem in v Stuttgartu na Nemškem sploh ni bilo nobenih stalnih lesnih cen. Tudi pri nas v Avstriji so cene za les dosegle višino, ki se nam zdi nemogoča. Za olesani ali oglati žagani les (smreka, bor, jelka) so plačevali po 110 K do 120 K, za bukov in hrastov les pa 280 do 300 K. Povpraševanje je skrajno živahno.

Konjsko in pasje meso po maksimalnih cenah. Po nemških in avstrijskih časnikih poročilih je razvidno, da je na Saksoskem določena maksimalna cena za pasje, v Avstriji pa za konjsko meso. V Nemčiji je stalo pasje meso pred vojno 40 do 50 pfenigov za funt. Sedaj stoji 3 marke 75 pfenigov. Nedavno so v Nemčiji poleg slonovega mesa okusili tudi meso kamela, ki so onemoglo v berlinskem zverinjaku radi slabe hrane.

Koliko časih zasluži delavska družina? Po nemških virih posnemamo naslednji zanimivi slučaj zaslužka neke delavske družine v Kruppovih tovarnah na Nemškem. Uslužbeni so: oče kot višji monter, 18 letni sin kot izučeni delavec in tri hčere stare od 19 do 24 let kot delavke. Ta družina je v preteklem letu zaslužila 80.000 mark t. j. v našem denarju skoraj 120.000 kron ali 10 tisoč kron na mesec. Pomahkanja najbrže ni trpela ta družina. Koliko pa zasluži enakovelika kmečka družina pri nas? S svojim delom in s prodanimi pridelki gotovo niti 12 sto kron ne! In vendar imajo kmeta povsod za oderuha. Čudno!

Vinske cene na Francoskem so se med vojno popetorile. Eden liter navadnega črnega vina, ki je preje stal približno 0.22 franka, stane sedaj 1.14 franka. Produkcija je od leta do leta manjša ker tudi tam primanjkuje gnojil in delovnih moči.

Kaj je bilo novega pretekli teden?

Jakob Ogrizek, župnik v Lomu, je bil kanonično umeščen na župnijo Šenturško goro, Franc Govekar, župnik v Planini pri Vipavi, pa na župnijo Lom. — Prvstovoljna delavka Viktorija Šavs, pristojna v Predvor pri Kranju, je odlikovana z bronasto hrabrostno svetinjo v priznanje hrabrega obnašanja pred sovražnikom. Pred kratkim je bila odlikovana s srebrno hrabrostno svetinjo 1. razreda. — Suplentinja Bernarda Stibrič je imenovana za provizorično učiteljico na Vačah. — Za pristaniškega kapetana v Sulinu na Črnem morju je imenovan mornariški poročnik Wilfan. — Cesar je podelil deželno sodnemu svetniku dr. Otonu Papežu naslov in značaj višjesodnega svetnika. — Višji sodni svetnik v Ljubljani Henrik Šturm je bil imenovan za višjega deželno sodnega svetnika v Gradcu. — Za poštnega komisarja graškega poštnega in brzojavnega ravnateljstva je imenovan poštni koncipist Makso Pavlič. — Gosposodična Julka Vovkova, upraviteljica penzije „Vovk“ na Bledu se je poročila z rezervnim poročnikom Šandorjem Molnárjem. — Državni pravdnik v Novem mestu dr. Anton Kremžar je dobil naslov in značaj prvega državnega pravdnika in deželno sodni svetnik Franc Milčinski je imenovan za deželno sodnega nadsvetnika. — Okr. šolski svet v Kranju je imenoval suplentko Pavlo Močnik za začasno učiteljico na deški ljudski šoli v Škofji Loki. — Učiteljico Julijo Jaklič v Besnici, ki je radi bolezni na dopustu, bo nadomestovala bivša suplentka na Bledu Ljudmila Korošec. — Obolelo učiteljico S. Ludoviko Kamnar na zunanji zasebni dekliški šoli pri uršulinah v Škofji Loki bo nadomestovala S. Klementina Marta Reich je imenovana za definitivno učiteljico na ljudski šoli v Šmartnem pod Šmarno goro. — Zaročil se je dr. Dušan Oswald z gđ. Pavluško Urbančičevo. — Jožefu Krautmajerju, prožnemu mojstru v Zalogu je bilo ukradenih za 2000 K obleke. — Na Mali Paki ob Kolpi je padel v vodo mlinarjev sinček Janko Milavec. Mati je skočila za sinčkom v vodo in ga po dolgem trudu vrnila življenju. — Po Celovcu se je klatil neki mlad človek v častniški uniformi, ki se je bil prijavil kot Mirko Janžič, vojna pošta 369. Ker se je zdel vojaški oblasti sumljiv, so ga prijeli in izkazalo se je, da mož ni poročnik, marveč neki Vessely, ki je pred vpoklicem v vojske služil v Kočevju pri neki tvrdki. Ker so našli pri njem več denarja, se sluti, da je v zvezi z nekaterimi tatvinami v Mariboru. — Zmrznila je v dalmafinskem Zagorju na cesti po noči v visoko zapadlem snegu neka žena, čudna pomlad! — Delavec Josip Leskošek je ranil v Velčah vojaškega voznika Kengyesa z bajonetom v prsi. Voznika so prepeljali v bolnišnico, Leskoška v zapor. — Josipu Stopničarju v Pečicah je zgorela hiša z opravo vred. V hiši je stanovala neka begunska družina, ki ima škode nad 1000 K. — V gozdu gospe Wurzbachove na Pristavi je napravil požar škode 1000 K. — Črnovojnik Ignacij Strah je na zagorski postaji padel pod vlak. Bil je takoj mrtev. — Ušel je z doma v Ljubljani 25 letni slaboumni Karol Klacer. — V Spitalu ob Dravi se je te dni pripetila strašna železniška nesreča. Vlak je zavozil na slepi tir in potem padel kakih 10 metrov globoko. Ubiti so: strojevodja Krulec, Poženel, Fischer, in kurjača Studecky in Maček. — Ponesrečil se je te dni pri Borovnici kurjač Jurko Koleša. Prišel je pod kolesa lokomotive, ki so mu zmečkala desno nogo. Nogo so mu odrezali. — V Solnogradu je zastupil 44 letni tovarnar Karel Brunner svojo ženo in 3 otroke, sam se je pa ustrelil. Vzrok slaba kupčija. —

Umrli so: na Dunaju baron Gautsch, bivši ministrski predsednik, priljubljeni komik igralec Aleksander Girardi, v Rožni dolini pri Ljubljani gospa

Marija Weis, soproga c. kr. poštne sluge, v Škofji Loki gđ. Melita Šumer, hčerka c. kr. sodnega svetnika Jurija Šumra, v Postojni posestnik Emil Garcarolli pl. Thurnlack, v Rožni dolini pri Viču g. Josipina Lojk roj. Zakotnik, v Šmarju pri Jelšah Hugo Tančič, star 77 let, na Breznici mati pisatelja in župnika Finžgerja, Terezija Finžger, ki je 17. t. m. obhajala še zlato poroko, v Metliki krojaški mojster kapelnik godbe Fran Golob, v Kranju bivši gostilničar in dimnikarski mojster Rajko Potušek, v Ilirski Bistrici c. kr. sodni sluga v pok. Karel Oljšak, v Kološvaru sourednik Gjuro Milatovič, v Ljubljani gđ.

Ivana Kajzelj, Berta Kantz, v Jablani pri Mirni peči posestnik Ivan Jankelj, v Zatičini bivši čevljarški mojster Henrik Kastelic, star 73 let, v Šmartnem pri Litiji oskrbnik kneza Hugona Windischgratza Vencel Polan, v Ljubljani gospa Apolonija Toman.

Razširjajte „Resnico“!

Kdor želi prejemati novi dnevnik

„Novice“

ki prične v kratkem izhajati v Ljubljani, naj **nam to takoj javi po dopisnici**. Prosimo tudi **za naslove onih, katerim naj prvo številko pošiljamo na oglede**.

Naročnina za celo leto bo 40 K, za pol leta 20 K.

Ker ne razpolagamo z denarjem, bomo novi dnevnik pošiljali samo tistim, ki ga naroče.

Zadružna tiskarna v Ljubljani.

Kranjska deželna banka v Ljubljani.

Najvarnejše in najugodnejše se naloži denar v pupilarnovarnih 4½% zastavnih listih in 4½% komunalnih zadolžnicah Kranjske deželne banke. Letne obresti čistih 4½% brez odbitka kakršnegakoli davka.

Daje **hipotekarna** in **komunalna** posojila. Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun pod najugodnejšimi pogoji.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica št. 1.

izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje

financira vojaške dobave in aprovizacijske kupčije. — Daje predujme na blago. — Eskomp-tira menice, fakture in terjatve. — Pospešuje trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz. — Vloge na knjižice obrestuje po 4%. — Vloge na tekoči račun po dogovoru.